

BILAGA – INVENTERINGSKORT

Pedersöre, Ändring av detaljplan, kvarter 25, 27 och 28, byggnadsinventering, 17.1.2023

Inventerare, Tanja Tarkkanen, Ramboll

Preliminär utvärdering 17.1.2023 Tanja Tarkkanen, Niina Uusi-Seppä.

RAMBOLL

1.

OBJEKTETS LÄGE

Objektets adress	Vasavägen 2, 68910 Bennäs Vaasantie 2, 68910 Pännäinen
Fastighetsbeteckning	1-49

BESKRIVNING AV GÅRDSTUN OCH NÄRMILJÖN

Byggnaden ligger i Bennäs tätort på en rymlig tomt längs Vasavägen. Gårdsområdet är delvis inhägnat på södra sidan. I närheten, på norra och södra sidan, finns obebyggda tomter och enskilda småhus. Bennäsvägen går i närheten i nordost och järnvägen går i sydost.

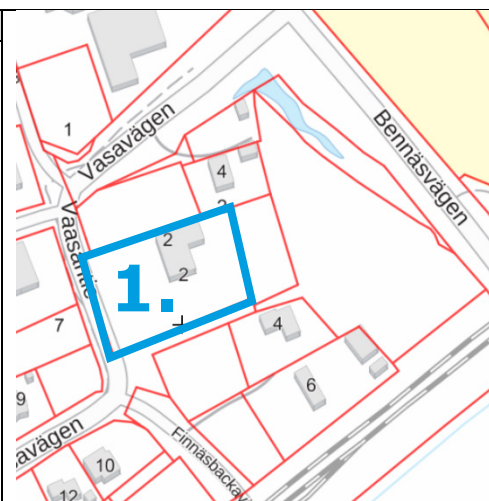

Bild: Taustakartta, raja-aineisto © MML

BESKRIVNING AV OBJEKTET a)

Nuvarande användning	Förråd
Tidigare användning	Verkstad
Byggnadsår	1930
Antal våningar	2, en del i en våning
Sockel	Betong
Stommaterial	Tegel, trästomme
Takets form och material	Tegeldelen har valvtak med svart takfilt, Den träbeklädda delen har sadeltak med rött falsat plåttak, gaveln ligger på södra sidan om byggnadsdelens mittlinje.
Fasadfärg och -material	Rött tegel, röd stående panel, sockel grå.
Byggnadens skick	
Övrigt	Fönsterbågarna i tegeldelen är rödbruna med korsarm samt tvådelade rutfönster, den träbeklädda delen har tvådelade rutfönster med vita bågar.

BYGGNADSHISTORIA

Enligt beslutet om byggnadsskydd är verkstadsbyggnaden med tegelstomme byggd 1947–1948. August och Arne Holmviiks bilverkstad inledde sin verksamhet 1.5.1930. Den första verkstadsbyggnaden var en träbyggnad och i anslutning till den byggdes en verkstad med tegelstomme 1933. Verkstaden blev kvar som en del av den nya verkstadsbyggnaden i tegel. Även den första verkstadsbyggnaden i trä blev kvar. I motiveringarna i Västra Finlands miljöcentrals utlåtande (15.5.2008 LSU-2006-L-372(27)) konstateras att verkstadsbyggnaden i trä har flyttats till sin nuvarande plats i samband med den senaste utbyggnaden. Ritningarna till verkstadsbyggnaden i tegel gjordes av Byggnadsbyrå Sundgren & Åkerholm från Jakobstad. I Holmviiks bilverkstad reparerades bilar, lastbilar och jordbruksmaskiner och den blev känd också för sin tävlingsbil som byggdes i verkstaden och blev framgångsrik också utomlands. Holmviiks verkstad var en känd samlingsplats för dem som sysslade med bilsport. Pedersöre kommun köpte verkstadsfastigheten i början av 1970-talet och byggnaderna användes därefter fortsättningsvis som verkstad, snickarverkstad och bilhall.

Efter att kommunens nya depå blev klar 2003 har Holmviks verkstad använts närmast som förråd. Miljöministeriet fattade beslut om skydd av byggnaden 24.8.2009. (Utdrag ur skyddsbeslutet Miljöministeriet, DNr YM8/531/2009)

En totalrenovering av byggnaden gjordes 1968, varvid golvet jämnades ut och lutningen styrdes mot golvbrunnarna. Det har också gjorts nytt isolerat mellanbjälklag i byggnaden samt byggts personalrum (dokument om bygglov). I byggnaden har dörrar bytts i huvudfasaden och i delen av träkonstruktion. Fönstren är de ursprungliga. Användning av byggnaden för kulturverksamhet har undersökts på 2000-talet. Enligt en konditionsgranskning bedöms reparationsbehovet vara stort. En del av träbyggnadens västra del revs någon gång 1990–2007.

På bilden anges med grönt den äldsta delen som byggdes på 1930-talet och den del av trä som flyttades till platsen 1947. Med blått anges den del som byggdes 1947-48 och med gult den del som revs före 2007. (Snedbild, källa Pedersöre kommun 2022).

BEDÖMNING AV DEN KULTURHISTORISKA BETYDELSEN

Byggnaden skyddades med stöd av byggnadsskyddslagen 24.8.2009 (DNr YM8/531/2009). Byggnaden är byggnadshistoriskt, historiskt och landskapsmässigt värdefull.

Det byggnadshistoriska värdet har att göra med byggnadens ålder, den kontinuerliga användningen och dess skiktning. Verkstadsbyggnaden i rödtegel, som byggdes på 1940-talet, har typiska drag av funktionalistiskt byggande. Den är genuin till form och utseende och byggmaterialet (tegel) anknyter till traditionen inom industriell verksamhet (typiskhet). Under hela sin användningshistoria har byggnaden använts som verkstad eller förråd. Byggnadens form- och stildrag har bevarats sedan den byggdes och byggnaden har kvar ursprungliga byggnadsdelar i den träbeklädda delen, tegelmurningen och fönstren (ursprunglighet). Verkstaden innehåller byggnadsdelar som har byggts, flyttats och ändrats under olika tider. Den äldsta byggnadsdelen i trä har flyttats till sin nuvarande plats i samband med en utbyggnad. Den äldre utbyggnadsdelen i tegel ingår i en utbyggnad som gjorts senare. I tegelbeklädningen syns ställen som murats vid olika tidpunkter och en del av de ursprungliga dörrarna har bytts ut till lyftdörrar och även gångdörrar har bytts. En del av byggnaden har också rivits. Trots ändringar har byggnaden som helhet bevarat sin karaktär, sin form och sitt utseende från tiden då den byggdes, och konstruktioner, material och stildrag från olika tider avspeglar byggandets, skötselns och användningens historia och kontinuitet (historisk skiktning).

Verkstadens historiska värden sammanhänger med Pedersöreområdets historia inom verkstadsverksamhet och yrkesutövning samt bilsportens historia. Byggnaden bär vittne om historiska skeenden eller företeelser och är ett exempel som skildrar och ökar kunskapen om dess historia (historisk beviskraft).

Byggnadens landskapsmässiga värden sammanhänger med byggnadens traditionella exteriör med industriell rödtegel och träbeklädning samt dess läge på en landskapsmässigt synlig och central plats i Bennäs tätort. Byggnaden skapar skiktning i omgivningen på grund av sin form, ålder, sina byggmaterial och sin industriella karaktär. Verkstaden är en del av den representativa gatubilden vid Vasavägen.

Det rekommenderas att reparationer och ändringar av byggnaden ska göras på ett sätt som bevarar och återställer dess kulturhistoriska värden. Vid eventuellt kompletteringsbyggande på tomten rekommenderas att man beaktar den nuvarande byggnadens karaktär, proportioner, form och material. I planläggningen rekommenderas att byggnaden får en beteckning som beaktar att byggnadens kulturhistoriska värden ska bevaras, t.ex. srs.

Rekommenderad beteckning i detaljplanen: srs

Byggnadshistoriskt värdefull	x	Historiskt värdefull	x	Värdefull för landskapet	x
------------------------------	---	----------------------	---	--------------------------	---

FOTOGRAFIER 2021–2022

Verkstaden från nordväst.

Fasad från väst.

Fasad från norr.

Fasad från söder.

Fasad från öst. I målfärgen på fasaden av den träbeklädda delen syns den del som revs på 1990-2000-talet.

Snedbilder av byggnaden. (Pedersöre kommuns arkiv.)

Trädelen av byggnaden från norr.

Trädelen av byggnaden från söder.

Fasaden på trädelen av byggnaden mot öst.

Trädelen av byggnaden och dess fönster i norra gaveln.

Fönster från västra kanten.

Första våningens fönster i norra gaveln.

Andra våningens fönster i norra gaveln.

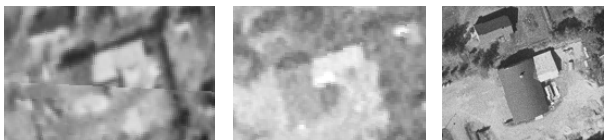
GAMLA FOTOGRAFIER

Arbetare utanför verkstaden år 1950.

Verkstadens läge visas med röd pil på en flygbild från 1943. Situationen är innan den nuvarande utbyggnaden och flyttningen till den nuvarande platsen. (Historiska flygbilder © LMV)

På flygbilderna från 1997, 1994 och 2007 kan man se att trädelen var större på 1990-talet. Den rivna byggnadsdelens byggnadsyta kan urskiljas på flygbilderna. (Historiska flygbilder © LMV)

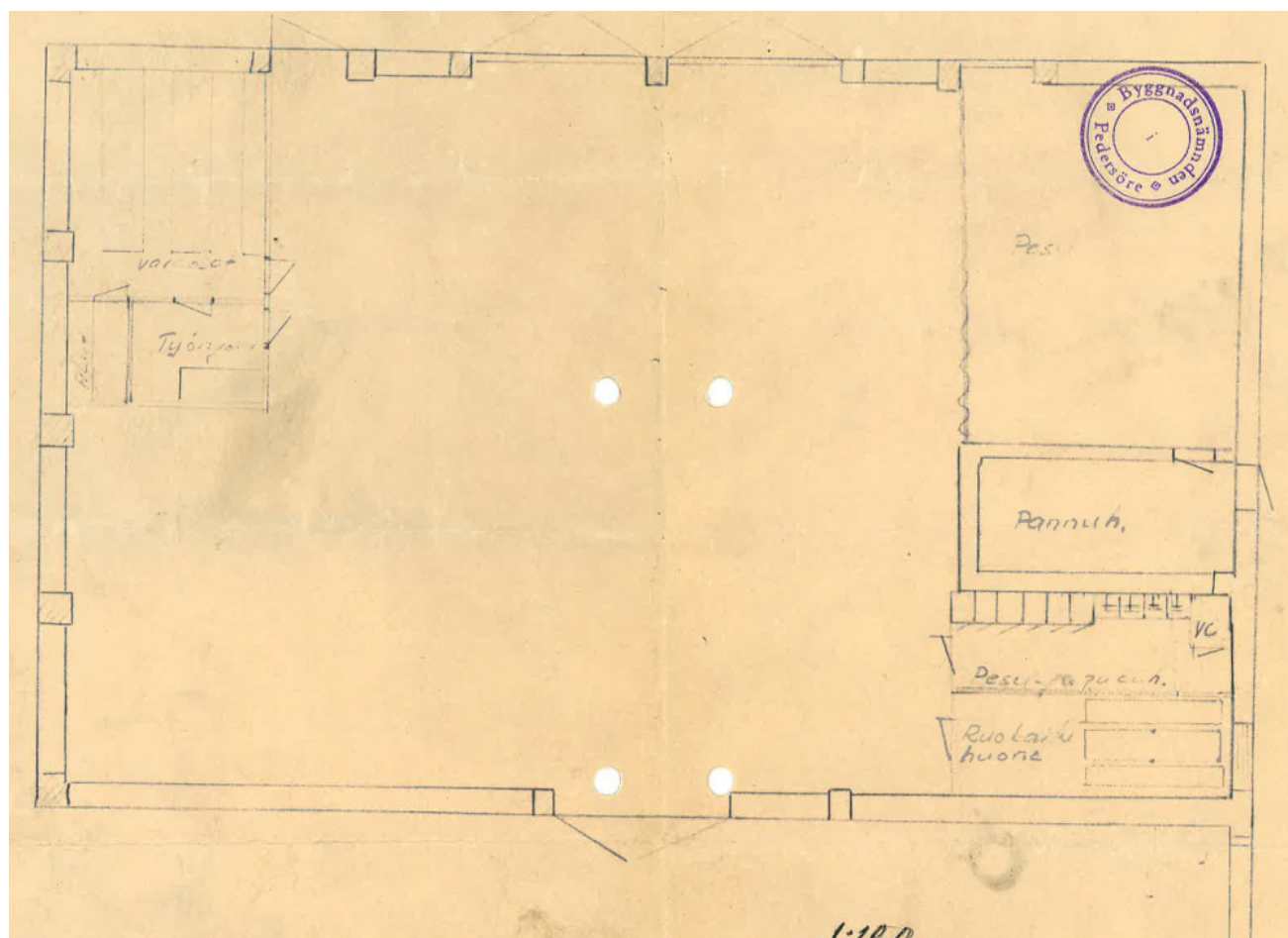

Helge Hallmans tävlingsbil utanför Holmviks verkstad ungefär år 1935-36 (Bild Jakobstads museum)

Byggnaden år 2006 (Museiverket, Finna, Mikkonen t.)

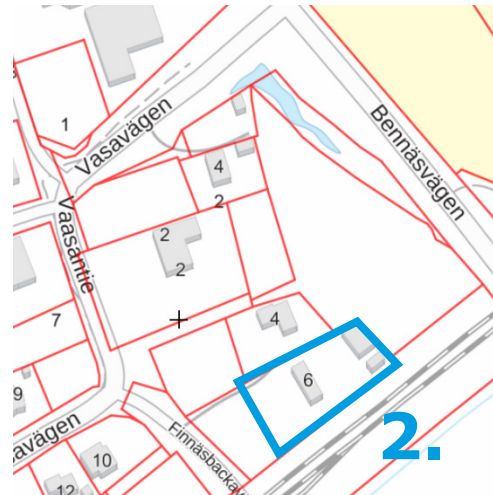
RITNINGAR

Planritning från 1968 (Pedersöre byggnadstillsyn)

2.

OBJEKTETS LÄGE	
Objektets adress	Finnäsbackavägen 6, 68910 Bennäs Finnäsbackantie 6, 68910 Pännäinen
Fastighetsbeteckning	1-27

BESKRIVNING AV GÅRDSTUN OCH NÄRMILJÖN	
Gårdstunet ligger längs järnvägen en bit från Finnäsbackavägen. Gården har ett bostadshus och två gårdsbyggnader.	 Bild: Bakgrundskarta, fastighetsmaterial © LMV

BESKRIVNING AV OBJEKTET a)

Nuvarande användning	Bostadsbyggnad
Tidigare användning	Bostadsbyggnad
Byggnadsår	ca 1910-talet
Antal våningar	1½
Sockel	Sten
Stommaterial	Stock
Takets form och material	Sadeltak, brunt falsat plåttak, valmtak i kvisten.
Fasadfärg och -material	Ljus gulaktig stående ribbpanel, under vindsfönstrens nedre kant finns en delningslist, den övre delen har stående panel, gaveltriangelarna har panel.
Byggnadens skick	Bra
Övrigt	På nordöstra sidan finns en sluten farstukvist i 1 våning med valmat tak och två ingångar. Takstolarnas ändar och gavlarnas takfötter är dekorativa. Fönstren i 1:a våningen är tvådelade med 6 rutor och vindsfönstren har 2 rutor. Foderbräderna kring första våningens fönster fortsätter vid sidorna ned till den horisontella brädan vid stenfoten och den sneda skyddande skärmbrädan på karmöverstycket stöds av krökta stödbräder. De enklare foderbräderna kring vindsfönstren har sidobräder som fortsätter till takfotslisten. Gaveltriangelarna och farstukvisten har T-fönster.

BYGGNADSHISTORIA

Bostadshuset och den äldre gårdsbyggnaden byggdes sannolikt i början av 1900-talet. Ytterdörrarna har bytts ut. Hallen byggdes 2015.

BEDÖMNING AV DEN KULTURHISTORISKA BETYDELSEN
Bostadsbyggnaden och den gamla gårdsbyggnaden är byggnadshistoriskt, historiskt och landskapsmässigt värdefulla. Det byggnadshistoriska värdet är baserat på att byggnaderna är tidstypiska, representativa och autentiska. Bostadshuset och gårdsbyggnaden är typiska för byggnader i allmogestil från 1800-1900-talsskiftet i fråga om material, byggnadssätt, form och fönsterindelning. I detaljerna finns nationalromantiska stildrag. Det har gjorts endast små ändringar i byggnaderna och de bär vittne om ursprunglig eller motsvarande användning, byggnadssätt, stil och kontinuitet (representativitet, originalitet). Gårdsområdet representerar äldre bostadsbyggande i Bennäsområdet och det avspeglar historiska skeenden eller företeelser och är ett exempel som skildrar och ökar kunskapen om dess historia (historisk beviskraft).

På längre håll från vägen sett uppvisar huvudbyggnadens imponerande fasad och björkallén en historisk skiktning speciellt i bakgrundslandskapet vid Finnäsbackavägen.

Det rekommenderas att reparationer av byggnaden ska göras på ett sätt som bevarar och återställer dess kulturhistoriska värden. Vid eventuellt kompletterande byggande på tomten rekommenderas att man beaktar den nuvarande byggnadens proportioner, form och material samt stort utrymme mellan byggnaderna, vilket är typiskt för återuppbyggnadstiden. Det rekommenderas att landskapsträden ska bevaras. I planläggningen rekommenderas att byggnaden får en beteckning som beaktar att byggnadens kulturhistoriska värden ska bevaras.

Rekommenderad beteckning i detaljplanen: sr

Byggnadshistoriskt värdefull	x	Historiskt värdefull	x	Värdefull för landskapet	x
-------------------------------------	----------	-----------------------------	----------	---------------------------------	----------

FOTOGRAFIER 2022

Gården sedd från Finnäsbackavägen från sydväst.

Fasad från sydväst.

Fasad från nordöst.

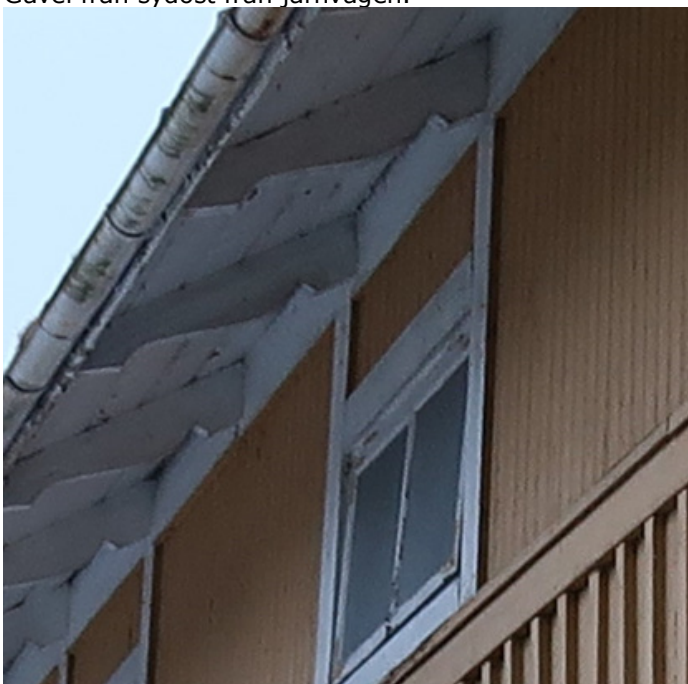
Gavel från nordväst.

Gavel från sydost från järnvägen.

Takstolarnas dekorativa ändar.

Första våningens fönster.

Vindsvåningens fönster.

Ytterdörrarna.

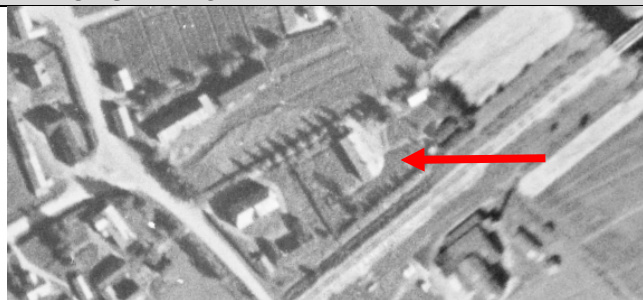

Äldre gårdsbyggnad invid tågrälsen.

Nyare gårdsbyggnad från år 2015.

VALOKUVIA 2022

Bostadsbyggnadens läge visat med röd pil på flygbild från 1943. (Historiska flygbilder © LMV)